

Visuomenės sveikata 1999 m. Nr.4 (10)

Turinys

P.Kaltenis, I.Vaisietienė, E.Šidlienė

Vaikų gydymas antimikrobiniais vaistais Vilniaus poliklinikose, (3-7).

V.Jurkuvėnas, A.Stefanovič

Antibakterinių vaistų skyrimas Lietuvos suaugusių poliklinikose, (8-14).

K.Žagminas, A.Stiklerytė, M.Mečalo, V.Bakasėnas, B.Morkūnas

B hepatito viruso infekcijos seruminių žymenų paplitimas tarp suaugusių Lietuvos gyventojų, (15-21).

S.Vainauskas, A.Jurgilaitė, A.Baubinas

Rūkymo paplitimas tarp Lietuvos vaikų globos namų auklėtinių, (22-26).

D.Baranauskienė, R.Diržanauskienė, R.Naginienė, R.Purvaneckas, O.Abdrachmanovas, S.Ryselis, R.Kregždytė, R.Firantienė, T.Jovaiša

Ankstyvųjų intoksikacijos biomarkerių nustatymas ir vertinimas apsinuodijusiems tatraetilšvinu, (27-32).

A.Urbelis, B.Šimkūnienė

Paukščių skerdyklų darbuotojų sergamumas, dėl kurio laikinai netenkama darbingumo, (33-45).

Turinys

P.Kaltenis, I.Vaisietienė, E.Šidlienė

Vaikų gydymas antimikrobiniais vaistais Vilniaus poliklinikoje, (3-7).

Santrauka

Straipsnyje pateikiami duomenys apie dažniausių vaikų ligų gydymą antimikrobiniais vaistais dviejose Vilniaus poliklinikoje. Per vienerius metus 175 vaikams buvo užregistruoti 465 susirgimai įvairiomis virusinėmis ir bakterinėmis ligomis, dažniausiai ūmine virusine kvėpavimo takų infekcija (ŪVRI), bronchitu, rinofaringitu, tonzilitu, gripu. Visoms užregistruotoms ligoms gydyti numatyti 278 antimikrobinų vaistų kursai, dažniausiai skirti aminopenicilinai, makrolidai ir I-II kartos cefalosporinai. Antimikrobiniais vaistais gydyti visi viduriniojo otitu ir pneumonija sirgę vaikai ir daugelis sirgusių sinusitu, tonzilitu, bronchitu. Rečiausiai gydyti gripu ir laringitu sirgę vaikai. Diskutuojama apie gydymo antibiotikais racionalumą, pabrėžiama, kad nederėtų jais gydyti ŪVRI, sergančius faringitu, rečiau reikėtų gydyti bronchitu sergančius vaikus.

Raktažodžiai: vaikai, kvėpavimo takų ligos, antimikrobiniai vaistai, gydymas.

V.Jurkuvėnas, A.Stefanovič

Antibakterinių vaistų skyrimas Lietuvos suaugusių poliklinikoje, (8-14).

Santrauka

Tyrimo tikslas buvo aprašyti antibakterinių vaistų skyrimą suaugusių poliklinikoje. Tyrimas planuotas ir atliktas pagal įprastinę paplitimo tyrimų metodiką. Atsitiktinės atrankos būdu buvo atrinkta 10 miestų ir rajonų suaugusių poliklinikų. Išnagrinėta 2100 suaugusių ambulatorinių kortelių. Tyrimo metu nustatyta, kad antibakteriniai vaistai skiriami 34,9% į poliklinikas besikreipiančių suaugusių: miestuose - 37,4%, rajonuose - 32,4%. Dažniausiai buvo skiriami tetraciklinai (26,1% visų antibakterinių vaistų), plataus spektro penicilinai (21,5%) ir kotrimoksazolis (12,8%). Gydymui buvo pasirenkami vienas ar daugiau antibakterinių vaistų iš 40 naudojamų preparatų. Miestų ir rajonų suaugusių poliklinikoje skiriamų antibakterinių vaistų struktūra skiriasi. Nustatyta, kad 99,6% suaugusių buvo gydyti antibakteriniais vaistais iš anksto neatlikus jokių mikrobiologinių tyrimų. Iš 66 apklaustų gydytojų 93,7% nurodė, kad klinikinės medžiagos mikrobiologinio ištyrimo rezultato tenka laukti ilgiau nei tris paras ir 15,2% iš jų konsultuojasi su mikrobiologais dėl gydymo antibakteriniais vaistais.

Raktažodžiai: antibakteriniai vaistai, suaugusių poliklinika, mikrobiologinis tyrimas.

K.Žagminas, A.Stiklerytė, M.Mečalo, V.Bakasėnas, B.Morkūnas

B hepatito viruso infekcijos seruminių žymenų paplitimas tarp suaugusių Lietuvos gyventojų, (15-21).

Santrauka

Šio darbo tikslas - nustatyti faktinį suaugusių Lietuvos gyventojų B hepatito infekcijos seruminių žymenų paplitimą. Ištirti 760 asmenys, atėję į Vilniaus, Kauno, Kėdainių, Utenos ir Šilutės poliklinikas 1996 m. skiepytis nuo difterijos. Nustatyti šie B hepatito seruminiai žymenys: HBsAg, anti-HBc, anti-HBs (ELISA, Abbott). Iš viso seropozityvių rasta 23,7%. Seruminių žymenų (HBsAg, anti-HBc, anti-HBs) paplitimas sudarė atitinkamai 1,2, 22,5 ir 16,4%. HBsAg paplitimas įvairiose amžiaus grupėse svyravo nuo 1,1% (20-29 m.) iki 1,5% (40-49 m.) ($p>0,05$); anti-HBc - nuo 19,6% (20-29 m.) iki 38,1% (60 m. ir vyresni) ($p<0,05$); HBsAg paplitimas didžiųjų miestų ir rajonų suaugusių gyventojų grupėse svyravo nuo 0,9% iki 1,4% ($p=0,69$), anti-HBc - atitinkamai 24,3 ir 21,5%. Moterų grupėje nustatyta stipri anti-HBs ir anti-HBc paplitimo didėjimo ir amžiaus ($r=0,99$) koreliacija, o vyrų grupėje pastebėta anti-HBs paplitimo didėjant amžiui mažėjimo tendencija, o anti-HBc – didėjimo.

Raktažodžiai: B hepatito viruso infekcija, seruminiai žymenys, HBsAg, anti-HBs paplitimas.

S.Vainauskas, A.Jurgilaitė, A.Baubinas

Rūkymo paplitimas tarp Lietuvos vaikų globos namų auklėtinių, (22-26).

Santrauka

Šio tyrimo tikslas - nustatyti rūkymo paplitimą tarp Lietuvos vaikų globos namų auklėtinių. Buvo apklausti 682 5-12 klasių vaikai. Nustatyta, kad berniukai beveik pusantro karto dažniau (73,9 proc.) bandė rūkyti nei mergaitės (52,9 proc.) ($p<0,05$). Rūkalių berniukų buvo beveik du kartus daugiau (40,8 proc.) nei mergaičių (20,7 proc.) ($p<0,05$). Berniukai vidutiniškai surūkydavo po 25 cigaretes per savaitę, o mergaitės per savaitę vidutiniškai surūkydavo po 24 cigaretes. Norinčių mesti rūkyti berniukų ir mergaičių buvo vienodai: atitinkamai 78,4 proc. ir 7,4 proc. ($p>0,05$).

Raktažodžiai: rūkymas, vaikų globos namų auklėtiniai.

D.Baranauskienė, R.Diržanauskienė, R.Naginienė, R.Purvanekas, O.Abrachmanovas, S.Ryselis, R.Kregždytė, R.Firantienė, T.Jovaiša

Ankstyvųjų intoksikacijos biomarkerių nustatymas ir vertinimas apsinuodijusiems tatraetilšvinu, (27-32).

Santrauka

1999 m. birželio 1 d. Vilniaus Gariūnų turgavietėje buvo apsinuodyta tetraetilšvino garais. Tirtas 21 Toksikologijos centre gydytas ligonis, kuriam nustatyti intoksikacijos švino požymiai. Nustatyta švino koncentracija kraujyje ir šlapime. Matuotas d-aminolevulino rūgšties dehidratazės (δ -ALRD) aktyvumas kraujyje, δ -aminolevulino rūgšties (δ -ALR) kiekis ir N-acetyl-beta-D-gliukozaminidazės (NAG) aktyvumas šlapime.

Tyrimai atlikti 4 dieną po apsinuodijimo (I grupė) ir 7 dieną po apsinuodijimo (II grupė). Švino koncentracijos kraujyje ir šlapime neviršijo leidžiamų ribų. Nustatyti δ -ALRD aktyvumo ir δ -ALR kiekio pokyčiai rodė greitą hemosintezės atsaką į net ir nedidelius į

organizmą patekusių švino kiekius. Sumažėjęs δ -ALRD aktyvumas, kai Pb koncentracija kraujyje padidėja rodo, kad fermento aktyvumas - svarbus biomarkeris švino ir jo produktų intoksikacijai. Remiantis nustatyta NAG aktyvumo ir švino koncentracijos šlapime koreliacija, galima teigti, kad NAG aktyvumas šlapime tiesiogiai susijęs su švino ekskrecija iš organizmo. Tai atspindi fiziologinį valymosi po intoksikacijos švinu procesą, jei inkstų funkcijos rodikliai normalūs. Ankstyvųjų pakenkimo rodiklių nustatymas leidžia laiku pastebėti net ir minimalius toksinius pokyčius.

Raktažodžiai: švinas, ūmus apsinuodijimas, δ -aminolevulino rūgšties dehidratazė (δ ALRD), δ -aminolevulino rūgštis (δ -ALR), N-acetyl-beta-D-gliukozaminidazė (NAG).

A.Urbelis, B.Šimkūnienė

Paukščių skerdyklų darbuotojų sergamumas, dėl kurio laikinai netenkama darbingumo, (33-45).

Santrauka

Šiame straipsnyje pateikiami paukščių skerdyklų darbuotojų 1994-1997 m. sergamumo, dėl kurio laikinai netenkama darbingumo, duomenys, aiškinamos didesnio sergamumo priežastys. Duomenys rinkti pagal galiojančių šalyje medicininių nedarbingumo lapelių išrašus. Iš viso užregistruoti 829 skerdyklų darbuotojų visiškai išdirbti "asmens - metai" ir 513 administracijos darbuotojų "asmens - metai". Skerdyklų darbuotojų sergamumo rodikliai buvo lyginami su administracijos darbuotojų moterų atitinkamais sergamumo, dėl kurio laikinai netenkama darbingumo, rodikliais, atlikta netiesioginė standartizacija pagal amžių ir darbo paukštynuose stažą.

Dėl ligų ir gamybinių traumų skerdyklų darbuotojoms tenka 126,8 nedarbingumo atvejai ir 2270,9 nedarbo dienos 100 dirbančiųjų. Standartizuoti skerdyklų darbuotojų sergamumo rodikliai 3,22 karto viršija kontrolinės grupės rodiklius pagal nedarbingumo atvejų skaičių ir 3,7 karto - pagal nedarbingumo trukmę.

Daroma prielaida, kad didesnis skerdyklų darbuotojų sergamumas, ypač odos ir poodžio, kvėpavimo, onkologinėmis, jungiamojo audinio bei skeleto ir raumenų sistemų ligomis yra susijęs su nepalankiomis darbo sąlygomis.

Raktažodžiai: paukščių skerdyklos, moterys, sergamumas, dėl kurio laikinai netenkama darbingumo, kvėpavimo sistemos ligos, jungiamojo audinio bei skeleto ir raumenų sistemos ligos.